A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2011. március 3.*

A C-437/09. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a tribunal de grande instance de Périgueux (Franciaország) a Bírósághoz 2009. november 9-én érkezett, 2009. október 27-i határozatával terjesztett elő az előtte

az **AG2R Prévoyance**

és

a **Beaudout Père et Fils SARL**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: A. Tizzano tanácselnök, J.-J. Kasel, A. Borg Barthet, E. Levits (előadó) és M. Safjan bírák,

* Az eljárás nyelve: francia.

főtanácsnok: P. Mengozzi,
hivatalvezető: R. Şereş tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2010. szeptember 30-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– az AG2R Prévoyance képviseletében J. Barthélémy és O. Barraut avocats,

– a Beaudout Père et Fils SARL képviseletében F. Uroz avocat,

– a francia kormány képviseletében J. Gstalter, meghatalmazotti minőségben,

– a belga kormány képviseletében J.-C. Halleux és C. Pochet, meghatalmazotti minőségben,

– a német kormány képviseletében J. Möller és N. Graf Vitzthum, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében F. Castillo de la Torre és P. J. O. Van Nuffel, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2010. november 11-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EK 81. és EK 82. cikk értelmezésére irányul.

2 E kérelmet a francia társadalombiztosítási törvény hatálya alá tartozó AG2R Prévoyance (a továbbiakban: AG2R) önkéntes biztosító pénztár és a Beaudout Père et Fils SARL (a továbbiakban: Beaudout) sütőipari kézműves vállalkozás között folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, amelynek tárgya, hogy a Beaudout megtagadta a belépést az AG2R által a francia sütőipari kézműves ágazat tekintetében kezelt, kötelező kiegészítő egészségügyi költség-visszatérítési rendszerbe.

A nemzeti szabályozás

3 Franciaországban a munkavállalók betegségével vagy balesetével összefüggésben felmerült költségeket részben a társadalombiztosítási alaprendszer fedezi. A költségek biztosítottat terhelő részének részleges megtérítésére kiegészítő egészségbiztosítás keretében kerülhet sor.

4 A munkáltatók és a munkavállalók képviselői között létrejött kollektív szerződés vagy megállapodás előírhatja, hogy az adott szakmai ágazaton belül valamennyi munkavállaló csatlakozzon ilyen biztosításhoz.

5 Így a társadalombiztosítási törvény L. 911-1. cikke előírja:

„A munkavállalók, a volt munkavállalók és a biztosítottak jogán ellátásra jogosult személyek társadalombiztosítási rendszeren alapuló jogait kiegészítő kollektív biztosítási jogait – ha azok nem törvény vagy rendelet alapján keletkeznek – kollektív szerződés vagy megállapodás, vagy a vállalkozás által javasolt, az érintett felek többsége által jóváhagyott megállapodástervezet, vagy a vállalkozás írásban rögzített, minden érintett fél tudomására hozott egyoldalú határozata írja elő."

6 A társadalombiztosítási törvény L. 912-1. cikke szabályozza a kiegészítő egészségügyi visszatérítési rendszerbe való belépés kötelezettségét. E cikk így rendelkezik:

„Amennyiben az L. 911-1. cikkben említett szakmai vagy szakmaközi megállapodások a kockázatok megosztását írják elő, amelyeket vagy az egyes kockázatokkal szemben biztosítottak számára nyújtott biztosítékok megerősítéséről szóló, 1989. december 31-i 89-1009. sz. törvény 1. cikkében szereplő egy vagy több szervezet, vagy a biztosítási törvénykönyv L. 370-1. cikkében szereplő egy vagy több intézmény biztosít, és amelyekbe így az e megállapodások hatálya alá tartozó vállalkozások kötelesek belépni, e megállapodásoknak rögzíteniük kell a kockázatmegosztási szabályok felülvizsgálati feltételeit és gyakoriságát. A felülvizsgálat gyakorisága nem haladhatja meg az öt évet.

Ha a fent említett megállapodásokat olyan vállalkozásra kell alkalmazni, amely e megállapodások hatálybalépése előtt a megállapodásokban nem szereplő szervezetbe lépett be, vagy ilyennel azonos kockázatokkal szemben ugyanolyan színvonalú biztosításra kötött szerződést, a munka törvénykönyve L. 132-23. cikke második bekezdésének rendelkezéseit kell alkalmazni."

7 Az 1994. augusztus 8-i 94-678. sz. törvénnyel (JORF 184., 1994. augusztus 10.) módosított 1989. december 31-i 89-1009. sz. törvény 1. cikke értelmében önkéntes biztosítási tevékenységet kizárólag biztosító társaságok, a társadalombiztosítási törvény vagy a mezőgazdasági törvény hatálya alá tartozó önkéntes biztosító pénztárak, illetve a kölcsönös biztosítási alapok végezhetik.

8 E tekintetben a társadalombiztosítási törvény L. 931-1. cikke előírja, hogy az önkéntes biztosító pénztárak nonprofit magánjogi jogi személyek, amelyeket a L. 931-1. cikkben meghatározott csatlakozó tagok és részt vevő tagok egyenlő arányban igazgatnak. E pénztárak célja a balesetből vagy betegségből eredő személyi sérülések kockázatának viselése.

9 A társadalombiztosítási törvény L. 932-9. cikkének ötödik bekezdése alapján az öngondoskodási rendszert kezelő önkéntes biztosító pénztár sem a biztosítási szolgáltatásokat nem függesztheti fel, sem a vállalkozás tagságát nem szüntetheti meg a neki járó járulék befizetésének elmulasztása miatt.

10 A munka törvénykönyvének L. 132-23. cikke szerint, ha ágazati, szakmai vagy szakmaközi megállapodásokat vagy szerződéseket olyan vállalkozásra kell alkalmazni, amelyre már kötelező kollektív szerződések vagy megállapodások érvényesek, ezek rendelkezéseit az előbb említett megállapodásokhoz kell igazítani.

11 A munka törvénykönyvének L. 133-8. cikke előírja:

„A munkaügyi miniszter saját kezdeményezésére vagy az L. 133-1. cikkben előírt szervezet kérelmére és az L. 136-1. cikkben előírt nemzeti érdekegyeztető tanács indokolt véleménye alapján a fenti szakaszban meghatározott különös feltételeknek megfelelő ágazati, illetve szakmai vagy szakmaközi megállapodás vagy szerződés rendelkezéseit rendeleti úton kötelezővé teheti minden, az említett megállapodás vagy szerződés hatálya alá tartozó munkavállalóra és munkáltatóra.

Az előző bekezdésben említett kérelem alapján a munkaügyi miniszter köteles késedelem nélkül megindítani a kiterjesztés iránti eljárást.

A megállapodás vagy szerződés joghatásai és szankciói kiterjesztésének időtartamára és feltételeire az említett megállapodásban vagy szerződésben foglaltak az irányadók.

Azonban a munkaügyi miniszter a nemzeti érdekegyeztető tanács indokolt véleménye alapján kizárhatja olyan kikötések kiterjesztését, amelyek a hatályos törvényi és rendeleti előírásokba ütköznének, és nem felelnek meg a hatálya alá tartozó ágazat, illetve ágazatok helyzetének, és így anélkül törölhetők, hogy a megállapodás vagy szerződés rendszere megváltozna. A miniszter, a törvényi és rendeleti előírások alkalmazásának sérelme nélkül, ugyanilyen feltételek mellett kiegészítheti azokat a kikötéseket, amelyek az említett megállapodások szövegét tekintve nem teljesek.”

12 Az 1978. március 19-i nemzeti kollektív szerződést módosító, a sütőipari kézműves ágazat „kiegészítő egészségügyi költség-visszatérítési rendszerének" létrehozásáról szóló 2006. április 24-i záradékban (a továbbiakban: 83. sz. módosító záradék) a sütőipari munkáltatók érdekvédelmi szervezete és az ágazat munkavállalóinak különböző szakszervezetei a következőkben állapodtak meg:

„*1. cikk*

Hatály

A jelen módosító záradékot a sütőipari, pékipari és cukrászati kézműves vállalkozások kollektív szerződésének hatálya alá tartozó valamennyi vállalkozásra alkalmazni kell.

2. cikk

Csatlakozás – Belépés

A jelen módosító záradék hatálybalépésétől kezdve a vállalkozásoknak munkavállalóikat külön belépési nyilatkozat aláírásával be kell léptetniük a biztosítási szervezetbe.

[…]

3. cikk

Kedvezményezettek

A jelen módosító záradék létrehozza a »kiegészítő egészségügyi költség-visszatérítés« kötelező rendszerét a jelen módosító záradék 1. cikkében említett vállalkozások valamennyi olyan munkavállalója javára, aki legalább egy hónapos munkaviszonnyal rendelkezik az adott vállalkozásnál.

Ha a munkavállaló munkaviszonya eléri ezen időtartamot, e rendszer előnyeiből a munkaviszony kezdő időpontjára visszamenőleges hatállyal részesül.

[…]

4. cikk

Biztosítási szolgáltatások

A jelen rendszerben biztosított szolgáltatások a betegbiztosításról szóló, a jelen záradék megkötésekor hatályos törvényeken és rendeleteken alapulnak. E jogszabályok esetleges módosulása esetén e szolgáltatásokat haladéktalanul felül kell vizsgálni.

A kiegészítő rendszer fedezi a biztosítási időszakban felmerült, a társadalombiztosítási alaprendszerben »betegség«, »munkahelyi baleset/foglalkozási megbetegedés« vagy »anyasági ellátás« címén visszatérítésre vagy egyedi elszámolásra jogosító beavatkozásokat és költségeket, valamint az utóbbi rendszer által nem térített, de a módosító záradék mellékletét képező biztosítási szolgáltatási táblázatban kifejezetten szereplő beavatkozásokat és költségeket.

[…]

5. cikk

A járulék és a járulékfizetés megoszlása

A »kiegészítő egészségügyi költség-visszatérítés« rendszerében a járulék a havi társadalombiztosítási járulékfizetési felső határ [Plafond Mensuel de la Sécurité Sociale] (a továbbiakban: PMSS) meghatározott hányada.

2007-re a PMSS meghatározott hányada munkavállalónként havonta főszabály szerint 40 [euró], az alsace-moselle-i rendszerben 32 [euró].

2008-ban a járulékfizetési hányad változatlan marad.

A rendszer bevezetését követő két év elteltével a járulékfizetést az aláíró felek felülvizsgálják, melynek során figyelembe veszik a rendszer tapasztalatait, az egészségügyi költségek alakulását, a betegbiztosítási, a szociális és a pénzügyi törvényeket és rendeleteket.

[...]

A járulékfizetés a következőképpen oszlik meg: a járulék 50%-át a munkáltató, 50%-át pedig a munkavállaló köteles megfizetni.

[...]

A paritásos egyeztető bizottság évente legalább egy alkalommal összeül, hogy megvizsgálja a rendszer tapasztalatait, és valamennyi, e rendszerre vonatkozó, általa szükségesnek ítélt statisztikai és egyéb adatot.

[...]

13. cikk

Biztosítási szervezet kijelölése

A […] az AG2R Prévoyance-t jelölik ki a jelen rendszer biztosítási szervezeteként […]

A rendszer kockázatmegosztási szabályait az ágazati nemzeti paritásos egyeztető bizottság […] a jelen módosító záradék hatálybalépéstől számított öt éven belül felülvizsgálja.

[…]

14. cikk

Migrációs kikötés

A jelen módosító záradék 16. cikkében foglalt hatálybalépési időponttól kezdve a sütőipari, pékipari és cukrászati kézműves vállalkozások kollektív szerződésének hatálya alá tartozó valamennyi vállalkozás köteles csatlakozni a »kiegészítő egészségügyi költség-visszatérítés« rendszeréhez, és e vállalkozások munkavállalói kötelesek belépni a kijelölt biztosítási szervezetbe.

E célból az érintett vállalkozások csatlakozási szerződést és belépési űrlapokat fognak kapni.

E rendelkezések vonatkoznak azokra a vállalkozásokra is, amelyek másik biztosítási szervezettel kötöttek kiegészítő egészségügyi [költségfedezeti biztosítási] szerződést azonos biztosítási szolgáltatásokra vagy a jelen módosító záradékban meghatározottaknál magasabb szintű ellátásokra.

[…]”

13 A 83. sz. módosító záradék a 16. cikkének megfelelően 2007. január 1-jén lépett hatályba.

14 A 83. sz. módosító záradékot kiegészítő, 2006. szeptember 6-i 1. sz. módosítás 1. cikke többek között előírja, hogy a biztosítási szervezet – járulékfizetés nélkül – a biztosított halálától számított legalább tizenkét hónapig egészségügyi költségfedezetet nyújt az elhalálozott biztosított jogán ellátásra jogosult személyek javára.

15 A 83. sz. módosító záradékot kiegészítő, 2009. július 21-i 5. sz. módosítás 2. cikke beiktatta „A kiegészítő egészségügyi költség-visszatérítési rendszerből eredő jogosultságok hordozhatósága” címet viselő 4a. cikket. E cikk szövege a következő:

„Ha a munkavállaló utolsó munkaviszonya nem lényeges kötelezettségszegés miatt szűnt meg vagy szakadt meg, melynek révén a kötelező munkanélküli biztosítási rendszer ellátására jogosult, a munkavállaló továbbra is részesül a 83. sz. módosító záradékban előírt kiegészítő egészségügyi költség-visszatérítési rendszer ellátásaiban […]

[…]

Az ellátásokat a munkaszerződés megszűnését követő naptól biztosítják azzal a feltétellel, hogy a vállalkozás erről rendszeres időközönként tájékoztatja a biztosítási szervezetet.

Az ellátásokat a munkavállaló munkáltatónál fennálló utolsó munkaszerződésének időtartamára, de legfeljebb 9 hónapig biztosítják.

[…]

A hordozhatóság jogcímén biztosított ellátások fedezetét a vállalkozások és az aktív munkavállalók járulékfizetése képezi […]”

16 A módosító záradéknak a sütőipari, pékipari és cukrászati kézműves vállalkozások nemzeti kollektív szerződésére történő kiterjesztéséről szóló 2006. október 16-i rendelet 1. cikke szerint:

„A […] 83. sz. módosító záradék rendelkezései kötelező hatályúak a sütőipari, pékipari és cukrászati kézműves vállalkozások 1976. március 19-i kollektív szerződésének hatálya alá tartozó valamennyi munkáltatóra és munkavállalóra […]”

Az alapeljárás és előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

17 A Beaudout nem az AG2R-hez, hanem 2006. október 10-e óta egy másik biztosító társaság kiegészítő egészségbiztosításához csatlakozott.

18 Mivel a Beaudout nem volt hajlandó belépni az AG2R rendszerébe, az AG2R a kérdést előterjesztő bíróság előtt eljárást indított vele szemben aziránt, hogy e bíróság kötelezze a belépésre és a lejárt járuléktartozás megfizetésére.

19 Ezen túlmenően az alapügy alperese vitatta a 83. sz. módosító záradék jogszerűségét is.

20 Miután a kérdést előterjesztő bíróság elutasította a módosító záradék belső joggal való összeegyeztethetőségére vonatkozó alperesi érvelést, az előtte folyamatban lévő jogvitát összehasonlította azzal az üggyel, amely a Bíróság C-67/96. sz. Albany-ügyben 1999. szeptember 21-én hozott ítéletének (EBHT 1999., I-5751. o.) alapjául szolgált.

21 Így e bíróság megállapította, hogy az abban az ügyben tárgyalt nyugdíjalappal szemben, amelybe a belépés a mentesülés lehetősége mellett volt kötelező, a szóban forgó kiegészítő egészségbiztosítási rendszerbe való belépés alól sem a 83. sz. módosító záradék, sem pedig a társadalombiztosítási törvény L. 912-1. cikke nem biztosít mentességet.

22 Mivel a tribunal de grande instance de Périgueux ilyen feltételek mellett úgy ítélte meg, hogy az előtte folyamatban lévő jogvita megoldásához az uniós jog értelmezése szükséges, akként határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„[A]dott kiegészítő egészségbiztosítási rendszerbe való kötelező belépést a társadalombiztosítási törvény L. 912-1. cikkében meghatározott módon előíró kikötés, és egy adott ágazat munkáltatóit és munkavállalóit képviselő szervezetek kérésére a hatóságok által kötelezővé tett módosító záradék, amely anélkül ír elő a kiegészítő egészségbiztosítási rendszer kezelésére kijelölt egyetlen szervezetbe való belépést, hogy lehetőséget biztosítana az ágazat vállalkozásainak e belépés alóli mentesülésre, összhangban van[-e] az EK 81. és EK 82. cikkel, vagy a kijelölt szervezet számára visszaélésnek minősülő erőfölényt biztosít[-e?]”

A Bíróság álláspontja

23 Bevezetésképpen hangsúlyozni kell, hogy – noha az előterjesztő bíróság a feltett kérdésben annak kérésére szorítkozik, hogy a Bíróság olyan körülményekre tekintettel, mint amelyek az alapügyben is felmerültek, értelmezze a vállalkozások magatartását szabályozó, jelenleg az EK 81. és az EK 82. cikknek megfelelő EUMSZ 101. cikket és EUMSZ 102. cikket – az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy e bíróság lényegében azt kívánja megtudni, hogy összeegyeztethető-e az uniós joggal az az államigazgatási hatósági határozat, amely egy adott ágazat munkáltatóit és munkavállalóit képviselő szervezetek kérésére tesz kötelezővé olyan, kollektív tárgyalások során létrejött megállapodást, amely mentesülés lehetősége nélkül írja elő a kijelölt szervezet által kezelt kiegészítő egészségügyi költség-visszatérítési rendszerbe való kötelező belépést.

24 Márpedig emlékeztetni kell arra, hogy az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésével összefüggésben értelmezett EUMSZ 101. cikk arra kötelezi a tagállamokat, hogy ne hozzanak vagy ne tartsanak hatályban olyan – akár törvényi, akár pedig rendeleti – intézkedéseket, amelyek alkalmasak arra, hogy a vállalkozásokra vonatkozó versenyszabályok hatékony érvényesülését gátolják (lásd különösen a fent hivatkozott Albany-ügyben hozott ítélet 65. pontját; a C-115/97–C-117/97. sz., Brentjens' egyesített ügyekben 1999. szeptember 21-én hozott ítélet [EBHT 1999., I-6025. o.] 65. pontját és a C-219/97. sz. Drijvende Bokken ügyben 1999. szeptember 21-én hozott ítélet [EBHT 1999., I-6121. o.] 55. pontját).

25 Ezenkívül a korábbi EK 86. cikk (1) bekezdésének megfelelő EUMSZ 106. cikk (1) bekezdésének szövege szerint a közvállalkozások és az olyan vállalkozások esetében, amelyeknek a tagállamok különleges vagy kizárólagos jogokat biztosítanak, a tagállamok – figyelemmel az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésére – nem hozhatnak és nem tarthatnak fenn a Szerződésekkel, különösen az EUMSZ 18. és az EUMSZ 101–109. cikkben foglalt szabályokkal ellentétes intézkedéseket.

26 Márpedig a Bíróság feladata az uniós jog minden olyan rendelkezésének értelmezése, amelyre a nemzeti bíróságoknak az eléjük terjesztett jogviták eldöntése érdekében szükségük van, még akkor is, ha e bíróságok az általuk feltett kérdésekben nem jelölik meg kifejezetten e rendelkezéseket (lásd ebben az értelemben a C-45/06. sz. Campina-ügyben 2007. március 8-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-2089. o.] 31. pontját, valamint a C-350/07. sz. Kattner Stahlbau ügyben 2009. március 5-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-1513. o.] 25. és 26. pontját).

27 A Bíróság annak érdekében, hogy a kérdést előterjesztő bíróság számára hasznos választ adhasson, úgy tekinti, hogy az általa előterjesztett kérdés az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésével összefüggésben értelmezett EUMSZ 101. cikk és az EUMSZ 106. cikkel összefüggésben értelmezett EUMSZ 102. cikk értelmezésére vonatkozik.

Az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésével összefüggésben értelmezett EUMSZ 101. cikk értelmezéséről

28 Ahhoz, hogy az átfogalmazott, előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés e részét megválaszoljuk, mindenekelőtt azt kell megvizsgálni, hogy valamely szakmai ágazat munkáltatóit és munkavállalóit képviselő szervezetek olyan határozata, amelyben a kiegészítő egészségügyi költség-visszatérítési rendszer kezelésével megbízott szervezetet kijelölik, az államigazgatási hatóságtól pedig azt kérik, hogy ezen ágazat munkavállalói számára tegye kötelezővé az e rendszerbe való belépést, a vállalkozások közötti megállapodás, a vállalkozások társulásai által hozott döntés, illetve az összehangolt magatartás – EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében tiltott – fogalmába tartozik-e.

29 E tekintetben elsősorban emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a szociális partnerek között a foglalkoztatási és munkakörülmények javítása céljából, kollektív tárgyalások keretében megkötött megállapodásokra – jellegükre és céljukra való tekintettel – nem vonatkozik az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Albany-ügyben hozott ítélet 60. pontját; a fent

hivatkozott Brentjens' egyesített ügyekben hozott ítélet 57. pontját; a fent hivatkozott Drijvende Bokken ügyben hozott ítélet 47. pontját; a C-180/98–C-184/98. sz., Pavlov és társai egyesített ügyekben 2000. szeptember 12-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-6451. o.] 67. pontját, valamint a C-222/98. sz. van der Woude-ügyben 2000. szeptember 21-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-7111. o.] 22. pontját).

30 Ezért meg kell vizsgálni, hogy az alapügybeli megállapodás jellege és célja indokolja-e annak az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének hatálya alóli kivonását.

31 A kérdést előterjesztő bíróság megállapításaiból következik egyrészről, hogy az alapügybeli megállapodás egy kollektív szerződés módosító záradékának formájában jött létre, ebből következően pedig a francia sütőipari kézműves ágazat munkáltatóit képviselő szervezet és a munkavállalóit képviselő szervezetek közötti kollektív tárgyalások eredménye.

32 Másrészről a célját illetően e megállapodás egy meghatározott ágazatban kiegészítő egészségügyi költség-visszatérítési rendszert hoz létre, amely hozzájárul a munkavállalók munkafeltételeinek javításához, nem csupán a betegséggel, munkahelyi balesettel, foglalkozási megbetegedéssel vagy anyasággal összefüggésben felmerült költségek fedezetéhez szükséges anyagi eszközök biztosításával, hanem az ezzel kapcsolatos kiadások csökkentésével is, amelyeket kollektív szerződés hiányában maguknak a munkavállalóknak kellene viselniük.

33 E megállapítást nem vonja kétségbe az a körülmény, hogy a megállapodáshoz való csatlakozás kötelező az érintett tagállami tevékenységi ágazathoz tartozó valamennyi vállalkozásra, noha az – a fent hivatkozott Albany-ügyben hozott ítélet alapjául szolgáló eljárás tárgyát képező megállapodással szemben – nem teszi lehetővé a belépés alóli mentesülést.

34 Egyrészről ugyanis ebben az ítéletben a – jelenleg az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének megfelelő – EK-Szerződés 85. cikk (1) bekezdésének értelmezése során a Bíróság nem vette figyelembe az említett nyugdíjalaphoz való csatlakozás alóli mentesülés lehetőségeit.

35 Másrészről pedig a fent hivatkozott van der Woude-ügyben hozott ítélet 26. és 27. pontjából következik, hogy nem tartozik az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének hatálya alá az olyan, betegbiztosítási rendszerre vonatkozó kollektív szerződés, amely a rendszerbe való belépésre egyetlen szervezetet jelöl ki, kizárva más versenytárs szervezetekhez való csatlakozás bármely lehetőségét.

36 Ezért meg kell állapítani, hogy az olyan megállapodás, mint a 83. sz. módosító záradék – jellegére és céljára való tekintettel – nem tartozik az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének hatálya alá.

37 Másodsorban az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy noha az EUMSZ 101. cikk önmagában csakis a vállalkozások magatartását érinti, és nem vonatkozik a tagállamoktól származó törvényi vagy rendeleti intézkedésekre, e cikk ettől még – az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésével összefüggésben értelmezve – arra kötelezi a tagállamokat, hogy ne hozzanak vagy ne tartsanak hatályban olyan – akár törvényi, akár pedig rendeleti – intézkedéseket, amelyek alkalmasak arra, hogy a vállalkozásokra vonatkozó versenyszabályok hatékony érvényesülését gátolják. Erről van szó abban az esetben, ha valamely tagállam előírja vagy előnyben részesíti az EUMSZ 101. cikkel ellentétes megállapodások kötését, vagy az ilyen megállapodások hatását erősíti, akár pedig ha a saját szabályozásának állami jellegét megszünteti azáltal, hogy a gazdasági jellegű döntések meghozatalának felelősségét magán-piaciszereplőkre ruházza (lásd ebben az értelemben a C-35/96. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 1998. június 18-án hozott ítélet [EBHT 1998., I-3851. o.] 53. és 54. pontját; a C-266/96. sz. Corsica Ferries France ügyben 1998. június 18-án hozott ítélet [EBHT 1998., I-3949. o.] 35., 36. és 49. pontját, valamint a fent hivatkozott Albany-ügyben hozott ítélet 65. pontját).

38 Ezzel kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy – mivel a jelen ítélet 36. pontjából következik, hogy az olyan megállapodás, mint a 83. sz. módosító záradék nem tartozik az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének hatálya alá – az államigazgatási hatóságok kötelezővé tehetik azt olyan személyekre nézve is, amelyek hivatalosan nem csatlakoztak hozzá (lásd analógia útján a fent hivatkozott Albany-ügyben hozott ítélet 66. pontját; a fent hivatkozott Brentjens' egyesített ügyekben hozott ítélet 66. pontját és a fent hivatkozott Drijvende Bokken ügyben hozott ítélet 56. pontját).

39 Ezért az átfogalmazott, előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés első részére azt a választ kell adni, hogy az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésével összefüggésben értelmezett EUMSZ 101. cikket akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az az államigazgatási hatósági határozat, amely egy adott ágazat munkáltatóit és munkavállalóit képviselő szervezetek kérésére tesz kötelezővé olyan, kollektív tárgyalások során létrejött megállapodást, amely az érintett ágazat összes vállalkozására nézve mentesülés lehetősége nélkül írja elő a kiegészítő egészségügyi költség-visszatérítési rendszerbe való kötelező belépést.

Az EUMSZ 106. cikkel összefüggésben értelmezett EUMSZ 102. cikk értelmezéséről

Az EUMSZ 102. cikk értelmében vett vállalkozásnak való minősülésről

40 Az EUMSZ 102. cikk értelmezése során meg kell határozni, hogy az olyan intézmény, mint az AG2R, e rendelkezés értelmében vett vállalkozásnak minősül-e.

41 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az uniós versenyjogban a vállalkozás fogalma minden gazdasági tevékenységet folytató jogalanyra kiterjed, függetlenül azok jogállásától és finanszírozási módjától (lásd különösen a C-41/90. sz., Höfner és Elser ügyben 1991. április 23-án hozott ítélet [EBHT 1991., I-1979. o.] 21. pontját, valamint a C-280/06. sz., ETI és társai ügyben 2007. december 11-én hozott ítélet [EBHT 2007., I-10893. o.] 38. pontját).

42 Az ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy minden olyan tevékenység gazdasági tevékenységnek minősül, amely áruk vagy szolgáltatások adott piacon történő kínálatával jár (lásd különösen a C-218/00. sz. Cisal-ügyben 2002. január 22-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-691. o.] 23. pontját).

43 A jelen esetben a társadalombiztosítási törvény L. 931-1. cikkéből következik, hogy az AG2R mint önkéntes biztosító pénztár az említett törvény hatálya alá tartozik, és olyan nonprofit magánjogi jogi személy, melynek célja a balesetből vagy betegségből eredő személyi sérülések kockázatának viselése. Ennélfogva egyrészről ugyanezen törvény L. 932-9. cikke szerint az ilyen intézmény sem a biztosítási szolgáltatásokat nem függesztheti fel, sem a tagságát nem szüntetheti meg a vállalkozásnak, ha elmulasztja a neki járó járulék befizetését. Másrészről, ha a sütőipari, pékipari és cukrászati kézműves vállalkozások nemzeti kollektív szerződésének hatálya alá tartozó vállalkozások kötelesek csatlakozni az AG2R által kezelt rendszerhez, ebből következően az AG2R pedig arra köteles, hogy a 83. sz. módosító záradék szerint e vállalkozások valamennyi munkavállalóját biztosítsa a fedezendő kockázattól függetlenül, a munkáltató és a munkavállaló által egyenlő arányban viselt, egységes járulékkulcs ellenében, tekintet nélkül a vállalkozás méretére vagy a munkavállaló munkabérére.

44 Következésképpen, mivel egy gazdasági ágazat valamennyi munkavállalójának kötelező kiegészítő szociális védelmét írja elő, az alapügybeli kiegészítő egészségügyi költség-visszatérítési rendszer szociális célt követ.

45 Ugyanakkor valamely biztosítási rendszer szociális célkitűzése önmagában nem elegendő annak kizáráshoz, hogy az érintett tevékenység gazdasági tevékenységnek minősüljön (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Albany-ügyben hozott ítélet 86. pontját; a fent hivatkozott Pavlov és társai egyesített ügyekben hozott ítélet 118. pontját; a fent hivatkozott Cisal-ügyben hozott ítélet 37. pontját, valamint a fent hivatkozott Kattner Stahlbau ügyben hozott ítélet 42. pontját).

46 Meg kell továbbá részletesen vizsgálni, hogy e rendszer egyrészről tekinthető-e a szolidaritási elv érvényesítésének, másrészről pedig, hogy mennyiben tartozik a rendszert bevezető állam felügyelete alá, amely két tényező kizárhatja egy adott tevékenység gazdasági jellegét (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Kattner Stahlbau ügyben hozott ítélet 43. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

– A szolidaritási elv érvényesítése

47 A szolidaritási elv érvényesítését illetően az alapügybeli rendszer átfogó vizsgálata először is azt mutatja, hogy e rendszer finanszírozása havi átalányösszegű járulékfizetés útján történik, amelynek mértéke így nem arányos a biztosított kockázattal.

48 Ugyanis a 83. sz. módosító záradék 5. cikkének második bekezdése a fizetendő járulékot havonta egységesen 40 euróban rögzíti, amelyet részben a munkáltató, részben pedig a munkavállaló visel.

49 E rendszer tehát figyelmen kívül hagy olyan tényezőket, mint például az életkor, az egészségi állapot vagy akár a biztosított munkavállaló által betöltött munkakörrel járó különös kockázatok.

50 Így az AG2R által nyújtott ellátások jellege, valamint a biztosított fedezet terjedelme nem igazodik a befizetett járulék összegéhez.

51 Másodszor az ellátásokat bizonyos esetekben a járuléktartozás befizetésétől függetlenül is biztosítják. Ez mindenekelőtt a 83. sz. módosító záradék 3. cikkének második bekezdéséből következik, amely úgy rendelkezik, hogy amennyiben a munkavállaló munkaviszonya eléri a tagsághoz szükséges minimum egy hónapot, e biztosítási rendszer visszamenőleges hatállyal rá is kiterjed. Továbbá e módosító záradék 4a. cikkének alkalmazásában az egészségügyi költségek fedezete főszabály szerint meghatározott ideig fennmarad a biztosított munkaszerződésének megszűnése után is. Végül a 83. sz. módosító záradék 1. sz. módosításának 1. cikke előírja, hogy az említett biztosítási fedezet az elhalálozott biztosított jogán ellátásra jogosult személyek javára a biztosított halálától számított legalább tizenkét hónapig fennmarad.

52 Mindezen körülményekre tekintettel úgy tűnik, hogy az alapügybeli kiegészítő egészségügyi költség-visszatérítési rendszert a szolidaritás magas szintje jellemzi.

– Az állami felügyeletről

53 Ahhoz, hogy meg lehessen határozni, hogy az alapügybeli szervezet gazdasági tevékenységet végző vállalkozásnak minősül-e, meg kell vizsgálni, hogy milyen terjedelmű felügyeletet gyakorol az állam e rendszer működése felett.

54 A jelen esetben elsősorban a társadalombiztosítási törvény L. 911-1. cikke biztosít lehetőséget a szociális partnerek számára, hogy – kollektív szerződések vagy megállapodások útján – maguk határozzák meg a munkavállalók, a volt munkavállalók és a biztosítottak jogán ellátásra jogosult személyek társadalombiztosítási rendszeren alapuló jogait kiegészítő kollektív biztosítási jogait.

55 Másodsorban ugyanezen törvény L. 912-1. cikke kimondja, hogy e megállapodásoknak rögzíteniük kell, hogy a szociális partnerek mely feltételek mellett és milyen gyakorisággal vizsgálhatják felül a kockázatmegosztás szabályait.

56 Harmadsorban a munka törvénykönyvének L. 133-8. cikke alapján miniszteri rendelet kötelezővé teheti az ilyen megállapodások rendelkezéseit a hatályuk alá tartozó valamennyi munkavállalóra és munkáltatóra.

57 E szabályozási keretben az alapügybeli rendszer működésének felügyelete – bizonyos kivételekkel – a sütőipari kézműves ágazat munkáltatóinak és munkavállalóinak képviselőire hárul.

58 Ebben az összefüggésben a 83. sz. módosító záradék döntő szerepet biztosít e képviselők számára, hiszen a 13. cikkének második bekezdése szerint a munkáltatók és a munkavállalók képviselőiből álló paritásos egyeztető bizottságnak kell e módosító záradék hatálybalépésétől számított öt éven belül felülvizsgálnia az érintett rendszer kockázatmegosztási szabályait. Ezenkívül az említett módosító záradék 5. cikkének negyedik bekezdése előírja, hogy az ott rögzített járulékösszeget az aláíró felek a rendszer bevezetését követő két év elteltével felülvizsgálják. Ugyanezen cikk kifejti, hogy a paritásos egyeztető bizottság évente egy alkalommal megvizsgálja a rendszer tapasztalatait.

59 Ugyanakkor más, az AG2R – kiegészítő egészségügyi költség-visszatérítési rendszer kezelőjének való – kijelölésével kapcsolatos körülményekből arra lehet következtetni, hogy e szervezet bizonyos fokú önállósággal rendelkezik.

60 Elsősorban a társadalombiztosítási törvény L. 911-1. cikke előírja, hogy a munkavállalók kiegészítő kollektív jogait különböző módokon lehet biztosítani. A kollektív szerződési út ebben az összefüggésben a szociális partnerek választása, akik tudatában vannak annak, hogy e rendelkezés nem az egész szakmai ágazatban, hanem csak egy vállalkozás viszonylatában teszi lehetővé az ilyen biztosítási fedezet létrehozását.

61 Másodsorban a 94-678. sz. törvénnyel módosított 89-1009. sz. törvény 1. cikke szerint az önkéntes biztosítási tevékenységeket nem csak önkéntes biztosító pénztárak és kölcsönös biztosítási alapok végezhetik, hanem biztosító társaságok is.

62 E körülményekből következik, hogy egyrészről a szociális partnereknek nincs arra vonatkozó jogi kötelezettsége, hogy kijelöljék az AG2R-t az alapügybeli kiegészítő egészségügyi költség-visszatérítési rendszer kezelésére, másrészről pedig az AG2R sem köteles arra, hogy ténylegesen elvállalja egy ilyen rendszer működtetését.

63 Ezzel kapcsolatban a Beaudout észrevételeiben úgy érvel, hogy vannak más önkéntes biztosító pénztárak és biztosító társaságok, amelyek már azelőtt, hogy a 83. sz. módosító záradékban az AG2R-t kijelölték volna, az általa kínált szolgáltatásokkal lényegében azonos ellátásokat nyújtottak.

64 Ezért kérdésként merül fel egyrészről, hogy mely körülmények között jelölte ki a 83. sz. módosító záradék az AG2R-t, másrészről pedig, hogy milyen tárgyalási mozgástere van e szervezetnek a kötelezettségvállalása szabályai tekintetében, és összességében milyen hatásuk van e tényezőknek az érintett rendszer működésére.

65 Ugyanis e körülményektől és tárgyalási mozgástértől függően, amelyek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata, arra a következtetésre is lehet jutni, hogy az AG2R, amely nonprofit szervezet és a szolidaritási elv alapján működik ugyan, de olyan, gazdasági tevékenységet végző vállalkozás, amelyet a szociális partnerek pénzügyi és gazdasági megfontolások alapján választottak ki más, olyan vállalkozások közül, amelyekkel versenyben áll az általa kínált önkéntes biztosítás piacán.

Az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésének alkalmazhatóságáról

66 Amennyiben az AG2R-t az EUMSZ 106. cikk értelmében vett, gazdasági tevékenységet végző vállalkozásnak kell tekinteni, az az államigazgatási határozat, amely a francia sütőipari kézműves ágazat egészére – bármely mentesítés lehetősége nélkül – teszi kötelezővé a kiegészítő egészségügyi költség-visszatérítési rendszerbe való belépést, szükségképpen magában foglalja azt is, hogy e szervezetre ruházzák annak a kizárólagos jogát, hogy beszedje és kezelje azokat a járulékokat, amelyeket ezen ágazat munkáltatói és munkavállalói e rendszer keretében befizetnek. Következésképpen az ilyen szervezet az EUMSZ 106. cikk (1) bekezdése szerinti, kizárólagos jogokkal rendelkező vállalkozásnak minősülhet (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Albany-ügyben hozott ítélet 90. pontját; a fent hivatkozott Brentjens' egyesített ügyekben hozott ítélet 90. pontját és a fent hivatkozott Drijvende Bokken ügyben hozott ítélet 80. pontját).

67 Amennyiben e kizárólagos jogok miatt a francia sütőipari kézműves ágazat vállalkozásainak nem lenne lehetősége más szervezet által kezelt kiegészítő egészségügyi költség-visszatérítési rendszerhez csatlakozni, az AG2R a közös piac jelentős részén törvényes monopóliummal rendelkezne, és azt az EUMSZ 102. cikk szerinti, erőfölénnyel rendelkező vállalkozásnak lehetne tekinteni (lásd analógia útján a fent hivatkozott Pavlov és társai egyesített ügyekben hozott ítélet 126. pontját).

68 Ugyanakkor az állandó ítélkezési gyakorlat szerint pusztán az a tény, hogy az EUMSZ 106. cikk (1) bekezdése szerinti kizárólagos jogok biztosításával erőfölény jön létre, önmagában még nem összeegyeztethetetlen az EUMSZ 102. cikkel. A tagállam csak abban az esetben sérti meg az e két rendelkezésben foglalt tilalmakat, ha az adott vállalkozás már a ráruházott kizárólagos jogok puszta gyakorlásával is elkerülhetetlenül visszaél az erőfölényével, vagy ha ezek a jogok olyan helyzetet teremthetnek, amely a vállalkozást ilyen visszaélésekre indíthatja (lásd a fent hivatkozott Höfner és Elser ügyben hozott ítélet 29. pontját, a fent hivatkozott Albany-ügyben hozott ítélet 93. pontját; fent hivatkozott Brentjens' egyesített ügyekben hozott ítélet 93. pontját, valamint a fent hivatkozott Drijvende Bokken ügyben hozott ítélet 83. pontját).

69 Az EUMSZ 106. cikk (1) bekezdésébe ütköző visszaélésszerű gyakorlatról van szó különösen abban az esetben, ha a tagállam bizonyos tevékenységek végzésére kizárólagos jogot biztosít valamely vállalkozás számára, és olyan helyzetet teremt, amelyben e vállalkozás nyilvánvalóan nem képes kielégíteni az e tevékenységek iránt a piacon jelentkező keresletet (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Höfner és Elser ügyben hozott ítélet 31. pontját, valamint a fent hivatkozott Pavlov és társai egyesített ügyekben hozott ítélet 127. pontját).

70 E tekintetben annak, hogy a Beaudout megtagadta az AG2R által kezelt rendszerhez való csatlakozást, a Beaudout állítása szerint az volt az oka, hogy más biztosító társaságok magasabb szintű szolgáltatásokat biztosítanak, mint az AG2R által nyújtott ellátások.

71 Ugyanakkor hangsúlyozni kell egyrészről, hogy az, hogy a francia sütőipari kézműves ágazat vállalkozásai nem fordulhatnak más szervezetekhez annak érdekében, hogy a munkavállalóik számára kiegészítő egészségügyi költség-visszatérítési fedezetet biztosítsanak, valamint az ebből fakadó versenykorlátozás közvetlenül az AG2R részére adott kizárólagos jognak tudható be (lásd analógia útján a fent hivatkozott Albany-ügyben hozott ítélet 97. pontját, fent hivatkozott Brentjens' egyesített ügyekben hozott ítélet 97. pontját és a fent hivatkozott Drijvende Bokken ügyben hozott ítélet 87. pontját).

72 Másrészről pedig, amint a főtanácsnok indítványának 98. pontjában is jelezte, sem a kérdést előterjesztő bíróság által ismertetett iratanyagból, sem pedig a Bíróság elé terjesztett észrevételekből nem következik, hogy az AG2R által nyújtott ellátások ne felelnének meg az érintett vállalkozások igényeinek.

73 E feltételek mellett még azt kell megvizsgálni, hogy az AG2R-t az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése szerinti általános gazdasági érdekű szolgáltatás működtetésével bízták-e meg.

74 Ugyanis, amint a jelen ítélet 47–52. pontjából is következik, az olyan kiegészítő egészségügyi költség-visszatérítési rendszert, mint amelyet az AG2R is kezel, a szolidaritás magas szintje jellemzi. Mindent egybevetve, a 83. sz. módosító záradék sajátos – különösen pénzügyi – kötöttségekkel terheli az AG2R-t annak érdekében, hogy garantálni tudja a biztosítottak számára nyújtott biztosítási fedezetet.

75 A Beaudout ugyanakkor előadja, hogy a belépés alóli mentességet megengedő eljárás bevezetése nem veszélyeztetné az alapügybeli rendszert kezelő szervezet pénzügyi egyensúlyát.

76 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az ítélkezési gyakorlat alapján az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése alkalmazási feltételeinek megvalósulásához nincs szükség arra, hogy az általános gazdasági érdekű szolgáltatás működtetésével megbízott vállalkozás pénzügyi egyensúlya vagy gazdasági életképessége veszélyeztetve legyen. Elégséges, ha a kérdéses jogok hiányában a vállalkozás nem képes azoknak – a rá háruló kötelezettségekkel és kötöttségekkel meghatározott – sajátos feladatoknak a megvalósítására, amelyekkel megbízták, vagy e jogok fenntartása elengedhetetlen ahhoz, hogy a jogosult számára lehetővé tegye a rábízott általános gazdasági érdekű feladatok gazdaságilag elfogadható körülmények között történő megvalósítását (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Albany-ügyben hozott ítélet 107. pontját, a fent hivatkozott Brentjens' egyesített ügyekben hozott ítélet 107. pontját és a fent hivatkozott Drijvende Bokken ügyben hozott ítélet 97. pontját).

77 Márpedig meg kell állapítani, hogy a migrációs kikötés megszüntetése, és ezáltal az AG2R arra irányuló kizárólagos jogának megvonása esetén, hogy a kiegészítő egészségügyi költség-visszatérítési rendszert a francia sütőipari kézműves ágazat valamennyi vállalkozása számára kezelje, e szervezet – bár a 83. sz. módosító záradék azzal bízta meg, hogy az ott meghatározott feltételek mellett biztosítási fedezetet nyújtson e vállalkozások munkavállalói számára – valószínűleg azzal szembesülne, hogy csökkenne a korlátozott kockázatot jelentő biztosítottak száma, akik olyan vállalkozások felé fordulnának, amelyek alacsonyabb járulékfizetés mellett összehasonlítható, vagy akár jobb biztosítási szolgáltatásokat nyújtanának számukra. Ilyen feltételek mellett a „rossz kockázatok" növekvő hányada, amelynek biztosítási fedezete az AG2R-re hárulna, a biztosítási szolgáltatások költségének emelkedését idézné elő, így e szervezet – ugyanezen minőségben és elfogadható áron – már nem tudná garantálni a biztosítási fedezetet.

78 Ez még inkább igaz olyan rendszer esetében, amelyet – mint az alapügybelit is – a szolidaritás magas szintje jellemez különösen az átalányjellegű járulékbefizetés és valamennyi kockázat átvállalásának kötelezettsége okán.

79 Az ilyen – belépés alóli mentesülést nem engedő – rendszer kizárólagos kezelési jogát részben azok a kötöttségek indokolják, amelyek miatt az érintett szervezet által nyújtott szolgáltatás kevésbé versenyképes a biztosító társaságok által nyújtott, ilyen kötöttségekkel nem terhelt, összehasonlítható szolgáltatással szemben.

80 Következésképpen az olyan migrációs kikötés megszüntetése, mint amelyet a 83. sz. módosító záradék is előír, azt eredményezhetné, hogy az érintett szervezet nem tudná gazdaságilag elfogadható körülmények között elvégezni a rábízott általános gazdasági érdekű feladatokat.

81 Ezért az átfogalmazott, előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés második részére azt a választ kell adni, hogy amennyiben az alapügybeli kiegészítő egészségügyi költség-visszatérítési rendszer kezelésére vonatkozó tevékenység gazdasági tevékenységnek minősül, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróságra hárul, az EUMSZ 102. és EUMSZ 106. cikket akként kell értelmezni, hogy azokkal – olyan körülmények között, mint amelyek az alapügyben is felmerültek – nem ellentétes, ha az államigazgatási hatóságok e rendszer kezelésének kizárólagos jogával ruháznak fel egy önkéntes biztosítási szervezetet, anélkül hogy az érintett tevékenységi ágazat vállalkozásainak lehetőségük lenne arra, hogy az e rendszerbe való belépés alól mentesüljenek.

A költségekről

82 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

1) Az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésével összefüggésben értelmezett EUMSZ 101. cikket akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az az államigazgatási hatósági határozat, amely egy adott ágazat munkáltatóit és munkavállalóit képviselő szervezetek kérésére tesz kötelezővé olyan, kollektív tárgyalások során létrejött megállapodást, amely az érintett ágazat összes vállalkozására nézve mentesülés lehetősége nélkül írja elő a kiegészítő egészségügyi költség-visszatérítési rendszerbe való kötelező belépést.

2) Amennyiben az ilyen rendszer kezelésére vonatkozó tevékenység gazdasági tevékenységnek minősül, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróságra hárul, az EUMSZ 102. és EUMSZ 106. cikket akként kell értelmezni, hogy azokkal – olyan körülmények között, mint amelyek az alapügyben is felmerültek – nem ellentétes, ha az államigazgatási hatóságok e rendszer kezelésének kizárólagos jogával ruháznak fel egy önkéntes biztosítási szervezetet, anélkül hogy az érintett tevékenységi ágazat vállalkozásainak lehetőségük lenne arra, hogy az e rendszerbe való belépés alól mentesüljenek.

Aláírások